

Van der Lijn-onderscheiding voor Klaas Post

Dick Mol

D. Mol, CERPOLEX/Mammuthus en Natuurmuseum Rotterdam, Gudumholm 41, 2133 HG Hoofddorp

Op 29 maart 2003 is aan Klaas Post uit Urk de Van der Lijn-onderscheiding uitgereikt. Hij kreeg deze belangrijke onderscheiding o.a. voor zijn verdiensten op het gebied van de zoogdierpaleontologische wetenschap. Klaas Post is lid van onder andere de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren, buitengewoon deskundig op het terrein van fossiele zoogdieren en in het bijzonder van mariene zoogdieren. In het afgelopen decennium heeft hij een collectie fossiele zoogdieren, hoofdzakelijk van de bodem van de Noordzee, aangelegd die zijn weerga niet kent.

De uitreiking vond plaats in Museum Schokland op zaterdag 29 maart 2003 door de burgemeester van Noordoostpolder, mr. W.L.F.C. Ridder van Rappard. Museum Schokland is een museum voor historie, geologie en archeologie. Het is gelegen op het voormalige eiland Schokland dat door de UNESCO op de lijst van Werelderfgoed is geplaatst. In het museum is onder andere de collectie P. van der

Lijn ondergebracht. Van der Lijn was de grondlegger van de amateurgeologie in Nederland en stond aan de wieg van de Nederlandse Geologische Vereniging.

De Van der Lijn onderscheiding

De Van der Lijn-onderscheiding werd dit jaar voor de tiende maal uitgereikt. De Commissie Van der Lijn-Boelens-Hellinga, een commissie van de ge-

meente Noordoostpolder, beslist op voordracht van de Commissie van Drie (een commissie bestaande uit beroeps-geologen) welke amateur-geoloog deze prijs krijgt. De kandidaat moet een bijdrage aan de geologie geleverd hebben op wetenschappelijk niveau en mag niet werkzaam zijn in de geologie.

Eerder werd de Van der Lijn-onderscheiding uitgereikt aan

A.P. Schuddebeurs uit Assen	1983
H.W. Oostenrink uit Winterswijk	1984
L.W. Hordijk uit Brielle	1987
D. Mol uit 's-Heerenberg	1988
J.W.M. Jagt uit Venlo	1989
J.H. Romer uit Nijverdal	1991
W. van den Bruggen uit Almere	1995
F. Rhebergen uit Emmen	1999
H. Steur uit Ellecom	2001

en nu was het de beurt aan Klaas Post uit Urk om deze onderscheiding in ontvangst te nemen.

Klaas Post

Klaas werd geboren op Urk (1953). Samen met zijn vrouw Ria heeft hij drie kinderen: Janna, Geert en Mirjam. Klaas volgde op Urk het L.O.,

vervolgens de HBS in Emmeloord en is daarna een aantal jaren als Noordzeevisser actief geweest. Ook hij kreeg aan boord van een Urker kotter beenderen van ijstijdzoogdieren in zijn netten! Vervolgens heeft hij zijn militaire dienst verricht in Seedorf (Duitsland), volgde een opleiding aan de pedagogische academie en vertrok daarna naar het buitenland (Laos) en studeerde nog een tijd aan de universiteit van Hull in Engeland. Ruim twaalf jaar geleden keerde hij met zijn vrouw en kinderen terug naar Urk en stichtte een bedrijf in de vis-industrie.

Aan het begin van de negentiger jaren van de vorige eeuw, (dat klinkt heel ver weg, maar dat is het, zeker geologisch gesproken, niet), kreeg Klaas meer vrije tijd en heeft hij zich geworpen op een oude liefhebberij: het verzamelen van fossielen. Al in zijn jeugd had hij verzameld en zijn collectie was jaren lang opgeborgen in zijn ouderlijk huis. In 1991 nam hij contact op met de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren (WPZ) en werd onmiddellijk lid. Hij storte zich op fossiele zoogdierresten die door vissers van de Noordzeebodem geschraapt werden. Een enorme collectie werd aangelegd en, zeer belangrijk, van alle nodige gegevens voorzien. Zo ontstond er een degelijk gedocumenteerde verzameling. Omdat er in de WPZ een groot aantal leden zich hadden gespecialiseerd op een bepaalde diersoort of diergroep besloot Klaas hetzelfde te doen. Hij koos, zeer terecht, voor de mariene zoogdieren. Daaraan was in het verre verleden al heel wat gedaan, maar er was nog zeer veel te doen. In enkele jaren tijd las hij zich in deze materie in en verzamelde gelijktijdig enorme hoeveelheden resten van walvissen (zowel tandwalvissen als baleinwalvissen), walrussen en zeehonden. In korte tijd bezat hij een enorme parate kennis en was een graag geziene gast op de bijeenkomsten van de WPZ; hij is zo'n beetje de enige die de skeletdelen van grote walrussen, zeehonden en dergelijke op naam kon brengen. Velen zijn Klaas dankbaar voor zijn hulp bij de determinaties.

Het 'echte' werk begon pas toen Klaas begon te publiceren. En nooit was hij tevreden over het resultaat. Steeds weer werden zijn inzichten gewijzigd omdat er nieuwe feiten boven tafel kwamen. Uiteindelijk mondde dat uit in een reeks van publicatie in diverse tijdschriften zoals Grondboor &

Hamer van de Nederlandse Geologische Vereniging (NGV) en Cranium van de WPZ. Ook internationaal wist men Klaas te waarderen. Deskundigen uit de hele wereld kwamen bij hem over de vloer.

Ook belangwekkende 'ontdekkingen' heeft Klaas gedaan. Hij toonde aan dat de Moby Dick, de witte dolfijn of belouga er in het Pleistoceen al was. Daarover publiceerde hij met onder andere Erwin Kompanje van het Natuurmuseum in Rotterdam (NMR). Hij werd als honorair onderzoeksmedewerker aangesteld bij het NMR. Een taak die hij nog steeds vervuld en dat allemaal in de avonduren en op grote afstand!

Een van zijn belangrijkste ontdekkingen is wel die van een rechter onderkaak van een sabeltandtijger, opgevestigd van de Noordzeebodem. Nota bene door Urker vissers, plaatsgenoten dus. Klaas schatte als eerste deze vondst goed in: een kaak van een diersoort waarvan men dacht dat deze 300.000 jaar geleden al uitgestorven was. Een door Klaas gefinancierde ¹⁴C-datering duidde ondubbelzinnig aan dat de sabeltandtijger *Homotherium latidens* nog 270.000 jaar langer voorkwam dan aangenomen. De kaak bleek 28.000 jaar oud te zijn. En, zo bescheiden als Klaas is, werd de spectaculaire vondst gepubliceerd door een collectief van auteurs: Klaas stond gewoon tussen de anderen.

De zeezoogdieren hebben Klaas' grote belangstelling. Dat blijkt onder andere uit een schitterende publicatie die ter gelegenheid van de 'Van der Lijn-onderscheiding' op 29 maart 2003 door Klaas verzorgd werd. In deze publicatie, over de reconstructie van een uitgestorven soort walrus (*Alachtherium cretsii*) beschrijft de auteur na vele jaren van studie de evolutiegeschiedenis en de verspreiding van deze logge diersoort. Onder zijn leiding vervaardigden de gebroeders Alfons & Adrie Kennis een schilderij van ongekeerde schoonheid met een verantwoorde reconstructie van deze walrus. Hoe die reconstructie tot stand gekomen is, wordt uitvoerig door Klaas in de brochure besproken. Het schitterende schilderij versiert de huiskamer van de familie Post op Urk. Het is erg jammer dat deze 9 pagina's omvattende publicatie in een zo kleine oplage verschenen is. Klaas heeft het advies gekregen deze belangrijke bijdrage aan de paleontologische wetenschap ook nog te publiceren in een

van de vele geologisch/paleontologische tijdschriften die Nederland rijk is.

Schokland 29 maart 2003

In de overvolle kerk op het voormalige eiland Schokland leidde de heer G.D. van der Heide de Van der Lijn-onderscheiding in. In een kort overzicht passeerden de voorgangers van Klaas Post de revue. Klaas is de tiende amateur geo/paleontoloog die deze onderscheiding in ontvangst mocht nemen. De lofrede werd vervolgens door dr. John de Vos, conservator van het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden, uitgesproken. John memoreerde de enorme bereidwilligheid van Klaas in de samenwerking met beroepspaleontologen, wereldwijd. Volgens de spreker heeft Klaas de amateurstatus al een lange tijd geleden ingewisseld voor die van professionele. De wetenschappelijke publicaties van Klaas zijn daarvoor de beste bewijzen. De onderscheiding met de daarbij behorende oorkonde werd door de burgemeester van de gemeente Noord-oostpolder aan Klaas uitgereikt. De burgemeester van Urk was ook aanwezig, hij mag terecht trots zijn op zijn inwoner.

In zijn dankwoord gaf Klaas de drie redenen aan waarom hij voor zijn liefhebberij de Van der Lijn-onderscheiding in ontvangst heeft willen nemen:

1. hij kon het gewoon niet weigeren,
2. hij heeft 'iets' met Van der Lijn en zijn vermaarde boek 'Het Keienboek', waarmee Klaas opgroeiende in zijn jeugd en tot slot
3. hij wilde zijn familie graag laten zien in wat voor een wereld hij steeds verkeerde: in die van amateur- en beroepspaleontologen die uren lang van stof kunnen wisselen over enkele fossiele beenderen.

Tot slot sprak een WPZ-lid tot het gezelschap van commissieleden, burgemeesters, familie en vrienden van Klaas Post en andere genodigden, waaronder boomkorvissers, die verhaalde hoe Klaas indertijd lid en opgenomen werd in de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren en die het onbaatzuchtige karakter van Klaas onderstreepte. Steeds staat Klaas Post klaar om zijn kennis met anderen te delen en steeds schuift Klaas honderden fossiele beenderen door aan collega-onderzoekers.

De Van der Lijn-onderscheiding 2003 aan de heer Klaas Post is een zeer juiste keuze geweest van de Commissie van Drie.